

Un sentiment de França

"Volgué ser un dels tres noms que resumeixen la França del nostre segle, Pétain per bé i per mal, De Gaulle i ell mateix, Mitterrand. Ho serà. Confessà amb gran dignitat, quan ja sentia pròxima la mort, alguns pecats inconfessables, es va reconciliar amb ell mateix, i supose també amb els molts que va perjudicar i que l'odiaven."

El senyor François Mitterrand no em va resultar mai simpàtic. En el moment que escric aquest paper milers de francesos passen en silenci per davant de l'última residència del difunt, es recullen un moment, mediten la pèrdua del pare, i deixen a la porta una rosa vermella embolicada amb plàstic transparent. El resultat, pel que veig a la televisió, és un munt creixent de plàstics on les flors es van marcant, invisibles i ofegades. La vorera del darrer homenatge ha quedat molt penosa de veure, com un amuntegament de residus que esperen el pas de la neteja urbana. Ho he lamentat molt per la memòria de l'insigne difunt, tan amant dels escenaris rituals, i també per les roses roges.

La imatge que més clara recorde del gran home és la d'un matí de l'any 1981, quan va ser investit president de la República Francesa. Estava tot massa perfectament estudiat, les càmeres massa ben situades i la il·luminació massa calculada. El primer acte de Mitterrand com a president va ser una visita al Panteó, aquell lúgubre edifici on són enterrats els herois de França: baixà del cotxe negre a la plaça empedrada, la travessà caminant lentament amb una rosa roja, i després, mentre les càmeres filmaven cada pas i l'angle de cada corredor, es va dirigir amb solemnitat a dipositar la flor sobre la tomba de Jean Moulin, l'heroi emblemàtic de la resistència, torturat i mort pels alemanys. Reconec la meua escassa resistència als efectes de *son et lumière* quan són ben aconseguits: em vaig emocionar. I tanmateix, aquell acte de tan estudiats efectes era en realitat una escena de la qual el nou president no mereixia ser protagonista: havia vacil·lat massa abans d'unir-se ell mateix a la resistència, no abandonà el règim de Vichy fins que no va veure que estava condemnat, no havia estat un heroi, de cap manera, però volia unir la seua imatge, el so i la llum, la rosa roja, al nom que representa els herois. A mitja França no li importava la mistificació, perquè és hereva del mariscal Pétain, i l'altra mitja va preferir sumar-se a la il·lusió d'una rosa presidencial sobre la tomba de Jean Moulin. Després s'ha vist que a François Mitterrand li costava molt condemnar expressament la persecució dels jueus sota el règim pétainista, que al seu voltant s'han amagat personatges molt tèrbols, i que algun *collabo* destacat, i buscat per la justícia, ha trobat proteccions discretes i eficaces durant la presidència de l'amic François.

Per això mateix Mitterrand representava tan

bé el poble de França, millor que el general de Gaulle, i millor que Pompidou i França, millor que el general de Gaulle, i millor que Pompidou i que Giscard d'Estaing. Era un home d'esquerra que encarnava esplèndidament l'amor a l'ordre de la dreta. Podia ser intel·lectual i refinat com Giscard, podia oferir la imatge amable del *bon vivant* discret i paternal com Pompidou, i sobretot posseïa aquell sentit de la justícia, no diré que no, almenys ho va mostrar en molts discursos i en algunes polítiques no sempre afortunades. Però sobretot posseïa la passió del poder, unida inseparablement a un cert sentiment de França. Ho va dir alguna vegada: no en tenia una *idea*, com afirmava de Gaulle, sinó una cosa més profunda, una *unió carnal*. Era un home de moltes lectures, i dominava magistralment la metàfora: unió carnal amb pàtria, una intensa i fèrtil copulació, tots dos una sola carn, França i el seu president.

Als ciutadans de la república, tan laics, tan cartesians, els encanten aquestes fantasies. Tan discrets que pensen que són i posen als seus submarins atòmics noms com *Le Rédoutable*, *Le Foudroyant* i altres per un estil, El Terrible, El Temible. No m'imagino l'armada alemanya, ni l'espanyola, tot s'ha de dir, posant als seus submarins uns noms com aquests. I als campanars dels poblets de França hi ha escuts tricolors, sovint banderes, i a la nit s'encenen llums blancs, rojos i blaus amb les inicials RF, República Francesa. També és cert que durant la Revolució el culte a la Raó es manifestava en forma de processons i ofrenes a una deessa vestida de blanc que l'encarnava: Deessa Raó, com si això fóra possible. Sí que tenia un cert sentiment de França el president Mitterrand, un sentiment racional, carnal, discret, gloriós, banal, profund, un sentiment tan ple de contradiccions com la seua insuportable i admirable nació.

Volgué ser un dels tres noms que resumeixen la França del nostre segle, Pétain per bé i per mal. De Gaulle i ell mateix, Mitterrand. Ho serà. Confessà amb gran dignitat, quan ja sentia pròxima la mort, alguns pecats inconfessables, es va reconciliar amb ell mateix, i supose també amb els molts que va perjudicar i que l'odiaven. Jo el recordaré en la imatge d'aquests anys, de dignitat serena, amb més gust que en els muntatges teatrals dels quals, cal reconèixer-ho, va ser un mestre indisputable.

Joan F. Mira